

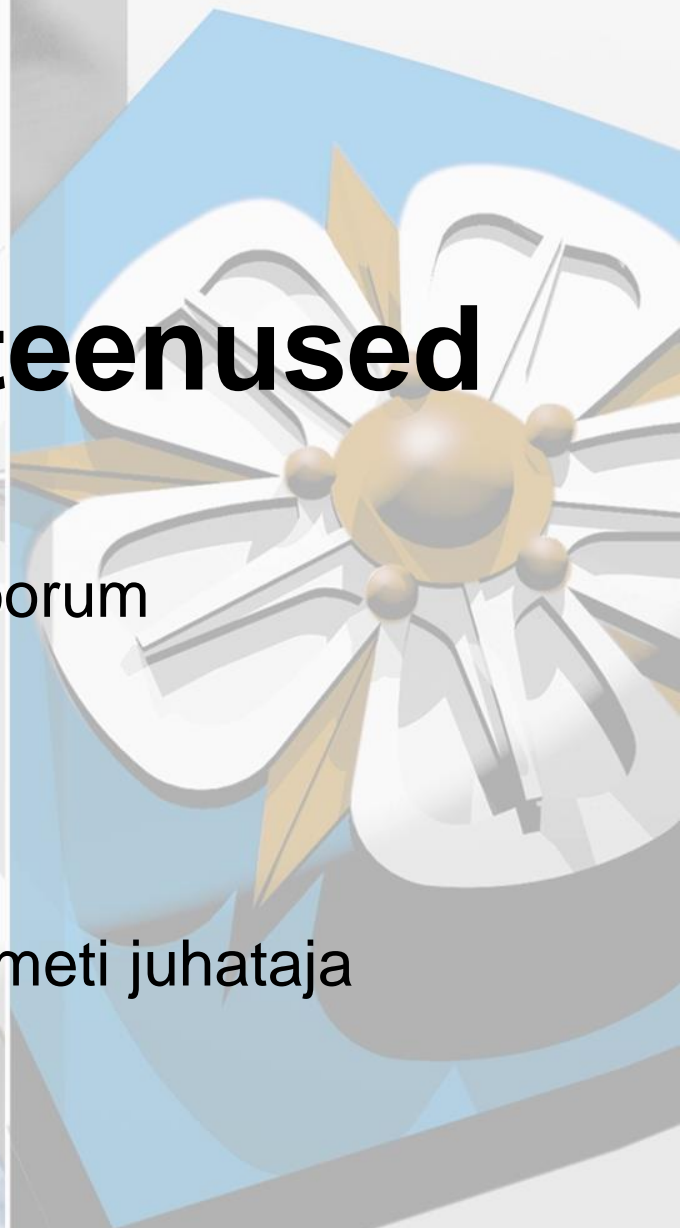
KOV-i toetused ja teenused

Omastehoolduse teine foorum

24.08.2013

Livia Kask

Viljandi Linnavalitsuse sotsiaalameti juhataja

Üldinfo

Rahvaarv: 18 873 *seisuga 01. jaanuar 2013*

(mehi 8338, naised 10 535)

18 669 *seisuga 01. juuli.2013*

Pindala: 14,65 km²

Asukoht: Lõuna-Eesti, Sakala kõrgustik.

Administratiivne staatus:

Viljandi linn on iseseisev kohaliku omavalitsuse üksus ja Viljandi maakonna keskus.

Viljandi on rahvaarvu poolest suuruselt kuues linn Eestis.

Toetused puudega lastele ja nende peredele Viljandis

Riigi rahastatava raske ja sügava puudega
lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi
kasutamine

**sotsiaalteenuste osutamiseks,
arendamiseks
ning
toimetulekut soodustavate kulude katteks.**

- 1) isikliku abistaja ja tugiisiku teenuste pakkumiseks;
- 2) hooldajateenuse pakkumiseks;
- 3) intervallhoolduse korraldamiseks;
- 4) transportimiseks haridusasutusse või rehabilitatsiooniplaani täitmiseks raviasutusse (näit Hiie Kooli, Viljandi Kaare Kooli, Astangu Kutser rehabilitatsiooni keskusesse);
- 5) saatjale (ühis)transpordikulude kompenseerimiseks sõiduks õppeasutusse, lasteaeda, rehabilitatsiooniasutusse;

- 6) rehabilitatsiooniteenuste võimaldamiseks;
- 7) lapse ja tema pereliikmete psühholoogiliseks nõustamiseks ning lapse teraapiaks, massaažiks, füsioteraapiaks, logopeediliseks abiks ja laagrites osalemiseks;
- 8) ravimite ja abivahendite maksumuse kompenseerimiseks;
- 9) eluaseme kohandamiseks;
- 10) lapse ja tema pereliikmete olukorda ja toimetulekut parandavate sotsiaalteenuste arendamiseks.

Ühekordsed toetused puudega inimesele Viljandis

- 1) tervise säilitamise ja taastamisega ja abivahendite soetamise ning nende kasutamisega seotud kulutuste osaliseks hüvitamiseks**

Näit. transpordikulud, prillid, jalaproteesid, hapnikuaparaadiga seonduvad elektrikulud, voodipäeva tasud haiglas ja hooldusravis jne.

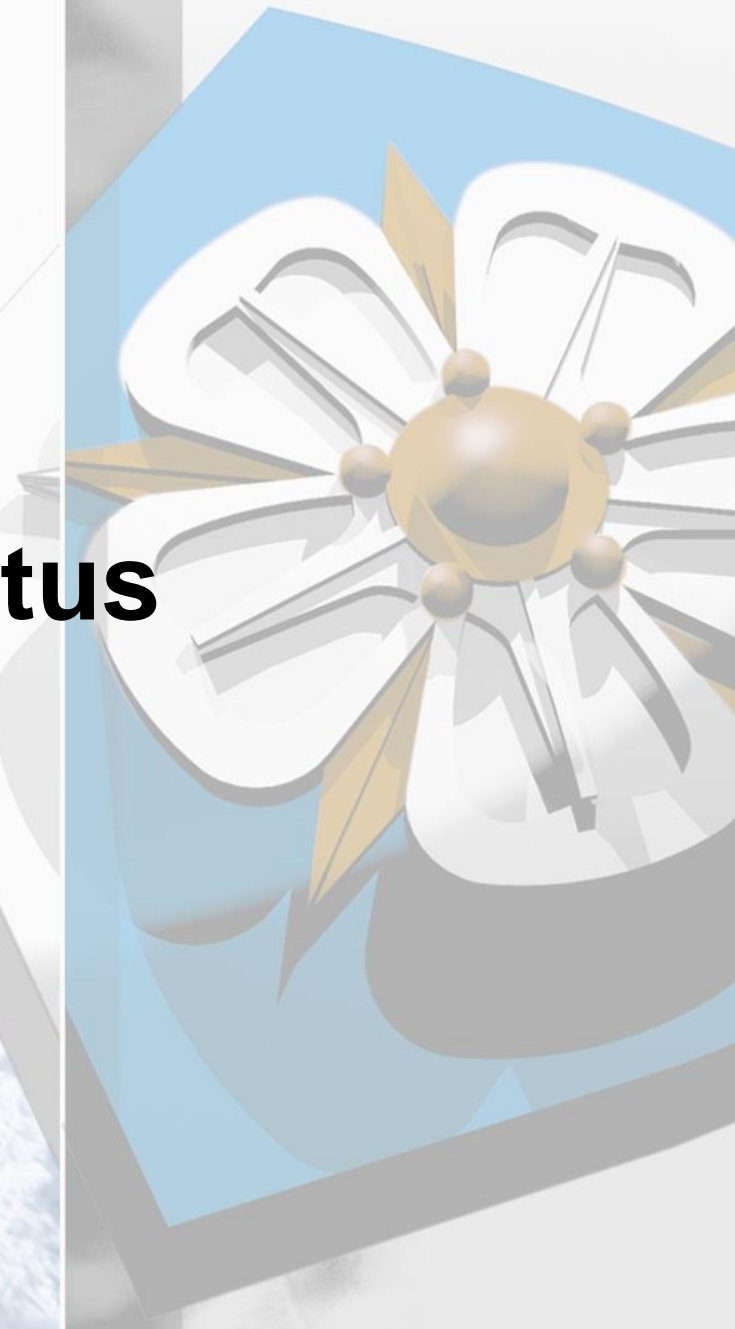
Ühekordsed toetused puudega inimesele

2) Sügava liikumispuudega ja progresseeruva liikumisvõime kaotusega raske puudega isikule **eluruumide kohandamise toetus.**

3) Juhtumipõhised toetused.

Hooldajatoetus

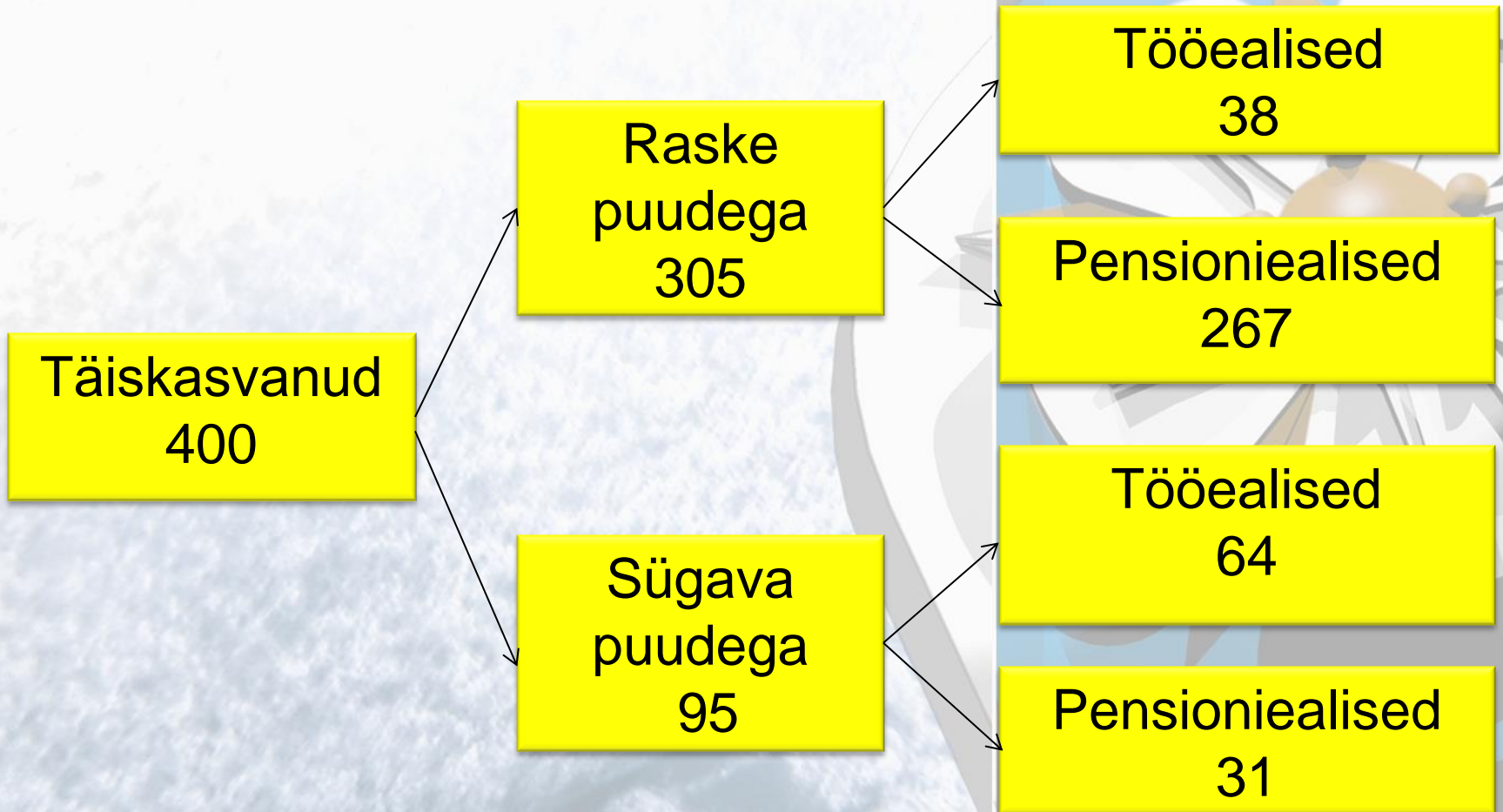

Sotsiaalhoolekande seadus

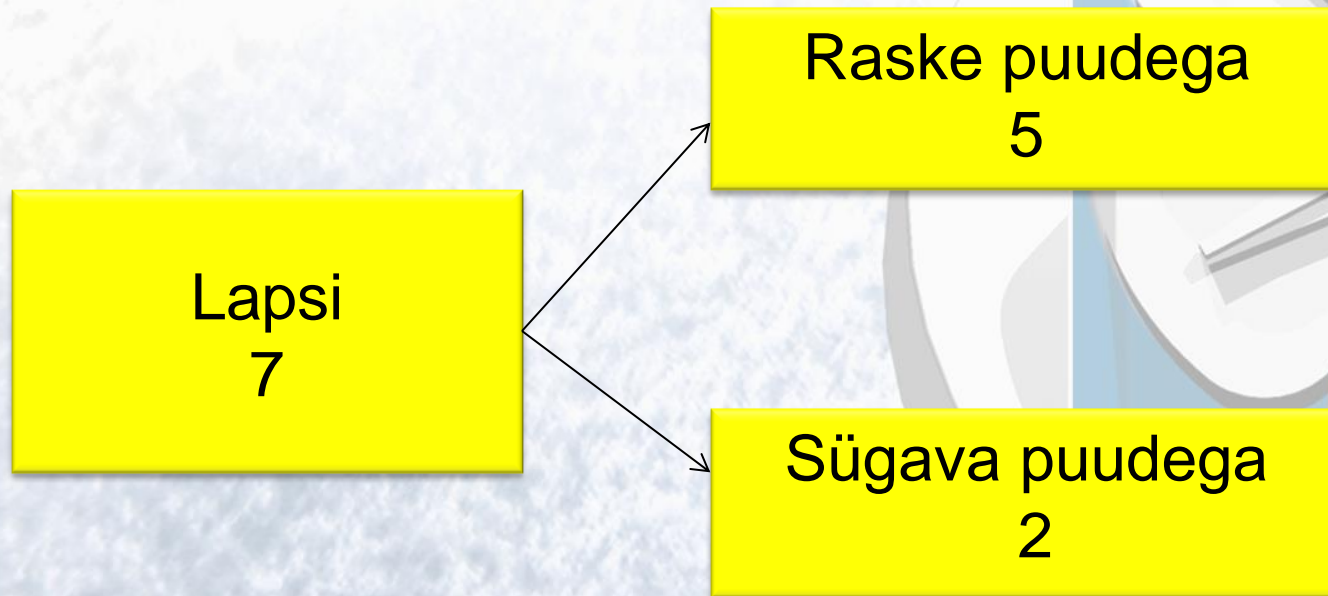
§ 28². Täisealise isiku hooldus

- (1) Valla- või linnavalitsus seab hoolduse täisealisele isikule, kes vaimse või kehalise puude tõttu vajab abi oma õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. Hoolduse seadmisel määratakse kindlaks hooldaja ülesanded.
- (2) Hooldust teostab valla- või linnavalitsuse poolt määratud hooldaja. Hooldus seatakse ja hooldaja määratakse hooldatava nõusolekul.
- (3) Hooldaja võib hooldatavat esindada üksnes hooldatavalt saadud sellekohase volituse alusel.
- (4) Valla- või linnavalitsus lõpetab hoolduse, kui seda soovib hooldatav või kui hoolduse seadmise alus on ära langenud.
- (5) **Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu kehtestab hoolduse seadmise ja hooldaja määramise korra.**

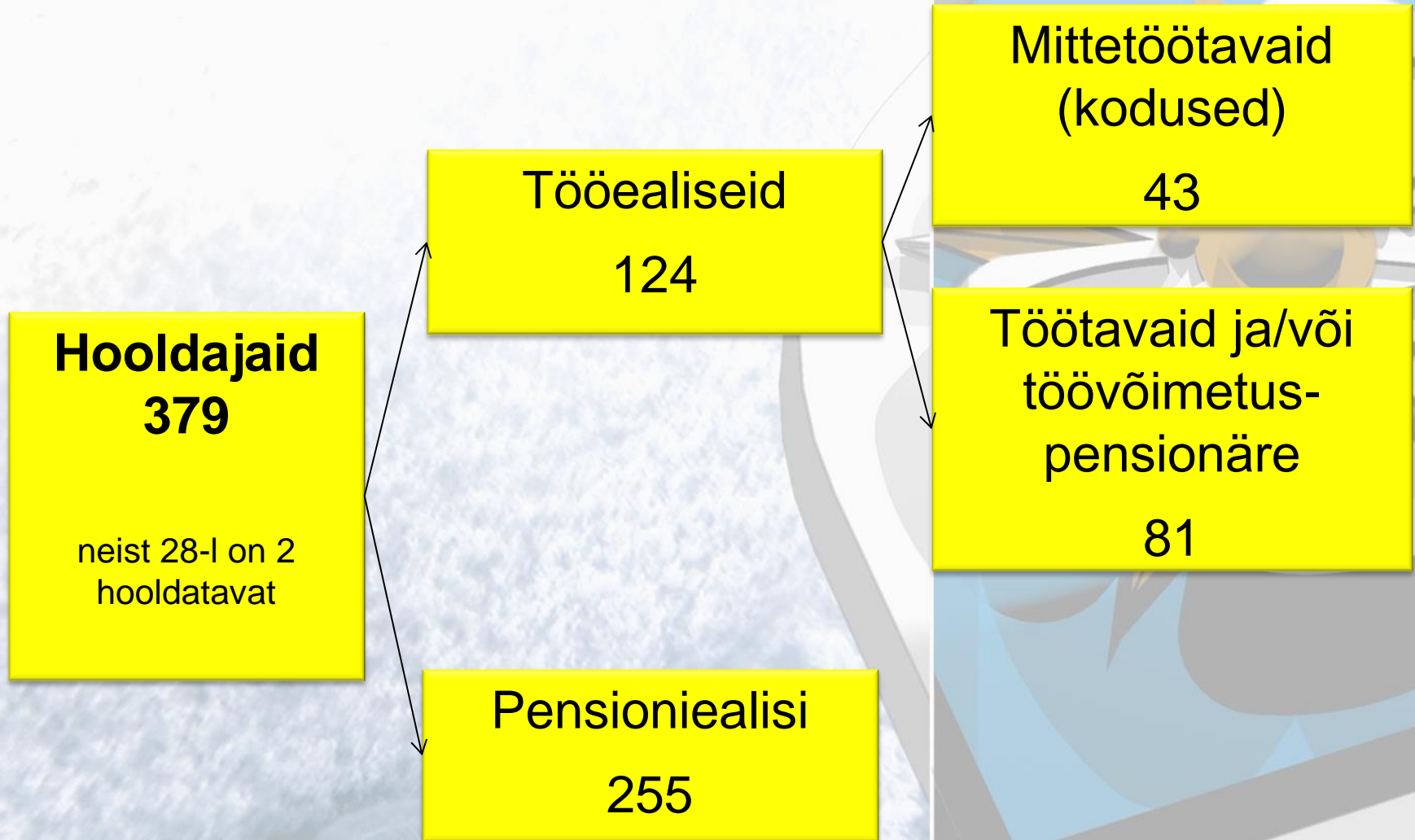
August 2013 seisuga Viljandis hooldatavaid:

August 2013 seisuga Viljandis hooldatavaid:

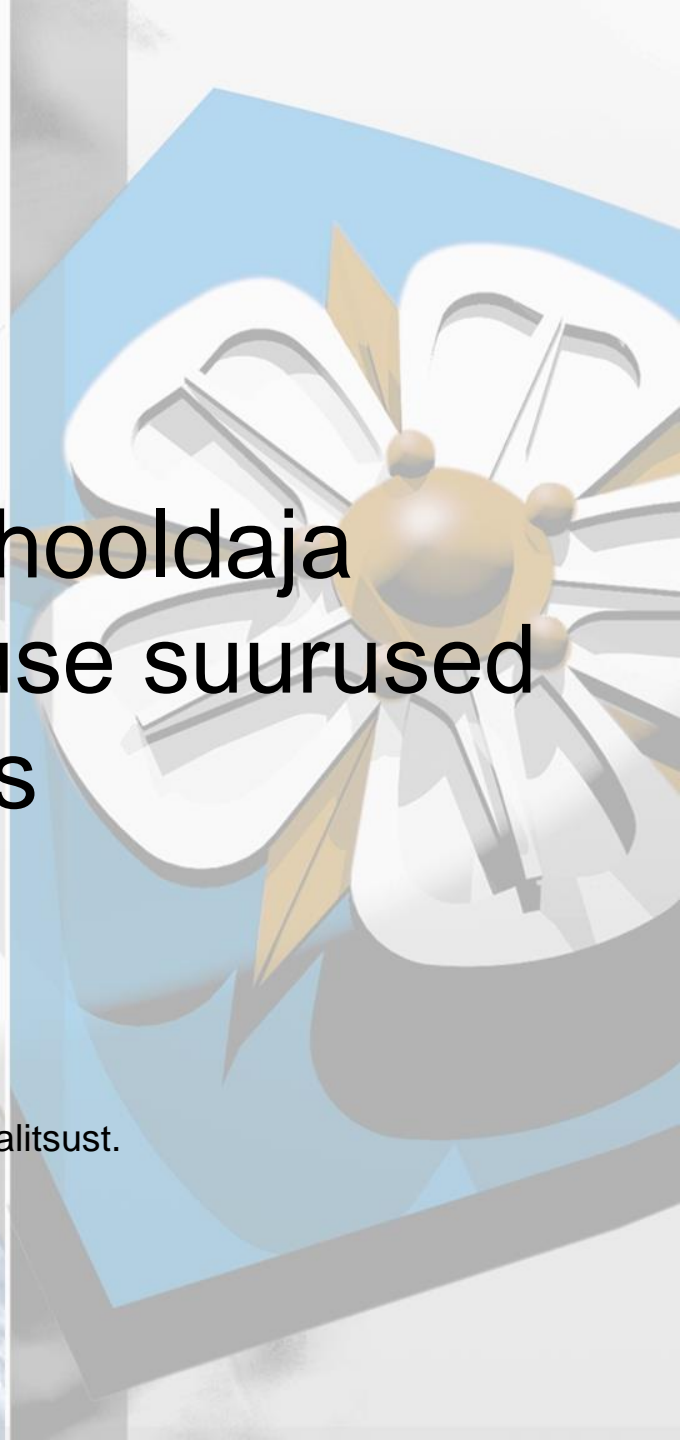

August 2013 seisuga Viljandis hooldajaid:

Hoolduse seadmine, hooldaja määramine, hooldajatoetuse suurused omavalitsustes

Valikuliselt vaadeldud 10 suuremat omavalitsust.

Üldjuhul seatakse täiskasvanud hooldustvajavale isikule hooldus tema rahvastikuregistris märgitud elukohajärgses omavalitsuses.

- ✓ Mõnel KOV-il nõue, et hooldatava **tegelik elukoht** peab ka olema selles omavalitsuses, mis on tema rahvastikuregistrijärgne elukoht.
- ✓ Tartus võib seada hoolduse isikule, kelle tegelik elukoht on Tartu linnas, kuid rahvastikuregistrijärgne elukoht on teises KOV-is, kooskõlastades hoolduse seadmise eelnevalt vastava KOV-iga.

Mõnel KOV-il oli erandina, et

komisjoni ettepanekul võib hoolduse seada ka isikule, kes **ajutiselt kasutab eluruumi muu kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil.**

Nõue hooldaja rahvastikuregistrijärgse elukohta kohta:

- ✓ ei ole eraldi märgitud;
- ✓ rahvastikuregistriandmetel samas omavalitsuses, kus hooldatav;
- ✓ **tegelik ja rahvastikuregistrijärgne** elukoht ...linn;
- ✓ kelle **alaline elukoht** on ... linn või ... linnaga piirnev kohalik omavalitsusüksus;
- ✓ kelle **alaline elukoht** on ... linn.

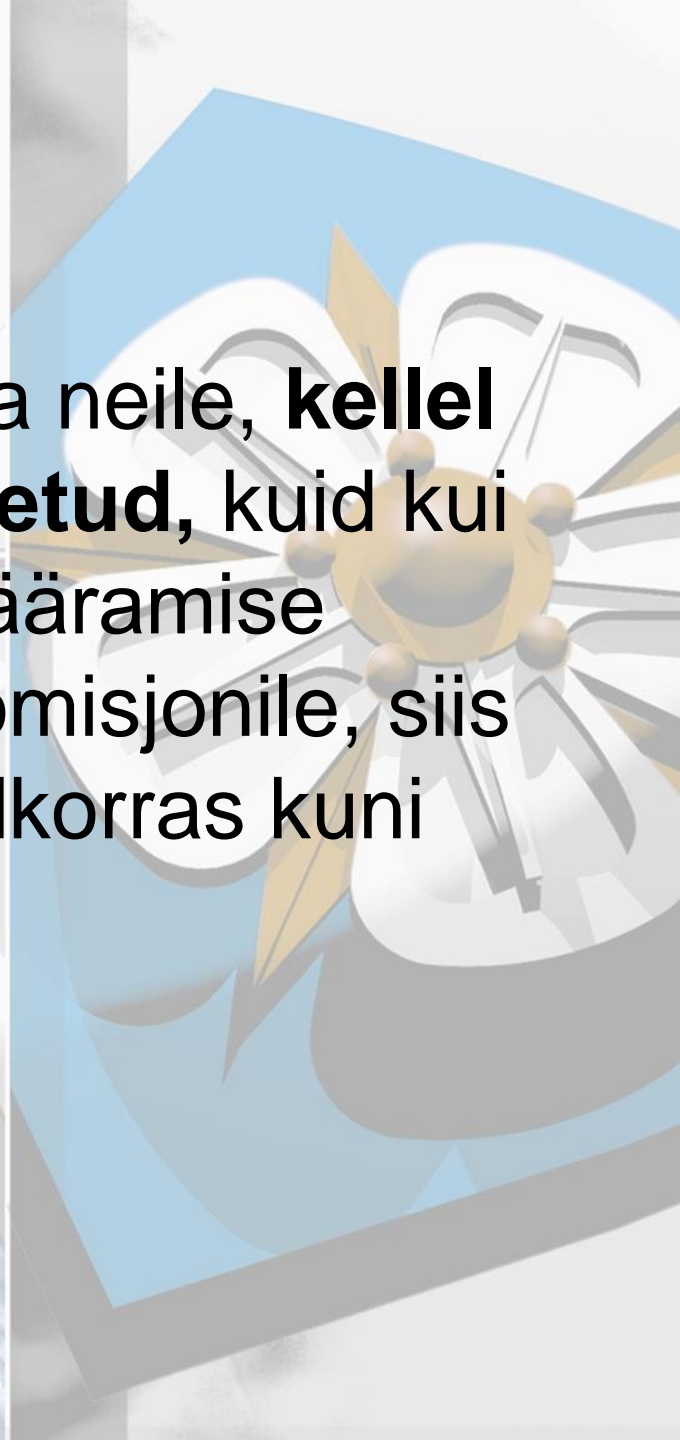
Hooldus seatakse ja hooldaja määratakse mitmetes KOV-ides **raske ja sügava** puudega täisealisele isikule.

Mõnedes KOV-des **keskmise, raske ja sügava** puudega täisealisele isikule.

Paljudes seatakse hoolduse täisealisele isikule, kes vaimse või kehalise puude tõttu vajab abi oma õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks.

- Ühes KOV-is erandkorras ka neile, **kellel ei ole puude astet määratletud**, kuid kui on esitatud puude astme määramise taotlus arstliku ekspertiisi komisjonile, siis neil seatakse hooldus erandkorras kuni puudeastme määramiseni.

Hooldust ei seata ja hooldajat ei määrata mõnes KOV-is,:

kui hooldust vajav isik vajab abi ainult **maja-
pidamistöodes ja/või toidu ja tarbekaupade
kättesaamisel**

ning

kui taotleja kasutab hooldustvajava isikuga
sama eluruumi.

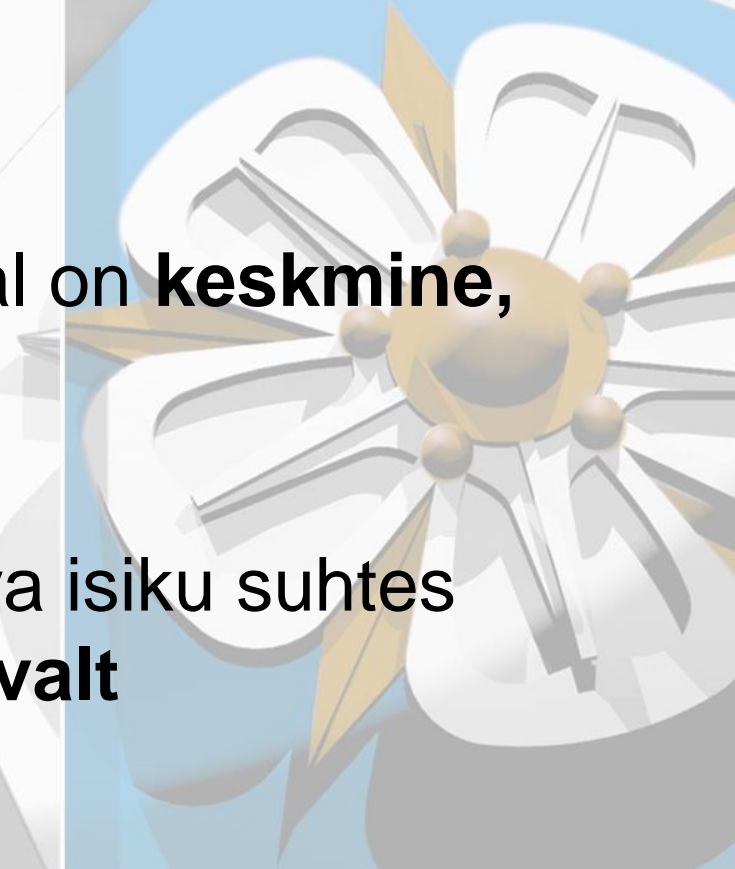
Hooldajaks määratakse

enamjaolt **teovõimeline isik, kellel ei ole endal rasket või sügavat puuet.**

Hooldajaks ei määrata

- ✓ ühes KOV-is isikut, kellel endal on **keskmine, raske või sügav puue**
- ✓ isikuid kellel on hooldust vajava isiku suhtes **Perekonnaseadusest tulenevalt ülalpidamiskohustus**

Ülalpidamiskohustusega isikute olemasolul tehtavad erandid:

- ✓ v.a kui hooldatava toimetulek igapäevastes majapidamistoimingutest ja eneseteeninduses on raskelt häiritud või hooldatav ei suuda neis osaleda või neid teostada.
- ✓ erandkorras võib hooldajaks olla ülalpidamiskohustusega isik, kui hooldatav ei suuda toime tulla igapäevaste majapidamistoimingutega ja teostada eneseteenindusega seotud toiminguid.

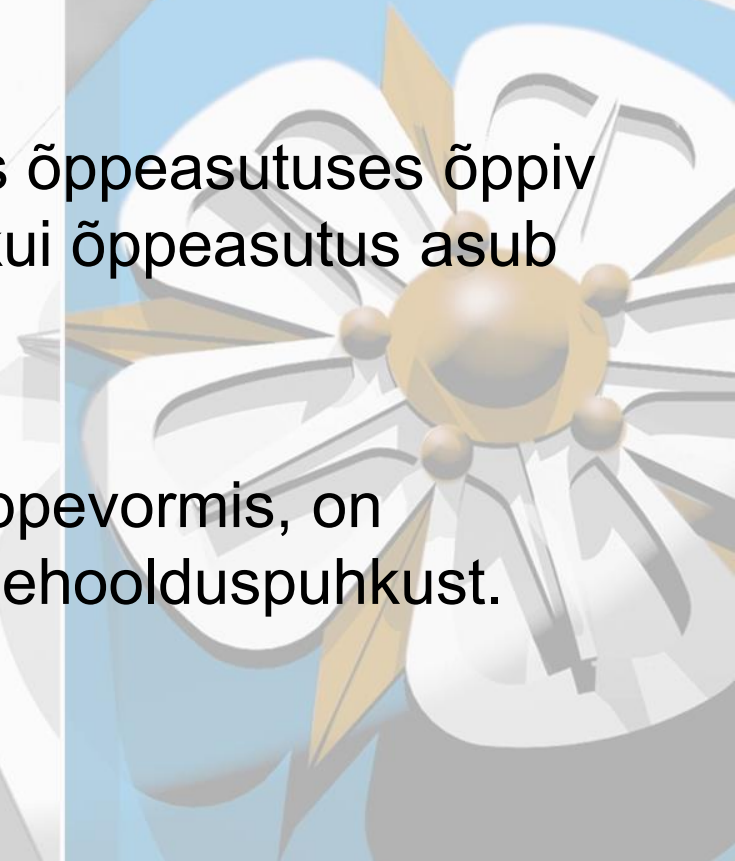
Ülalpidamiskohustusega isikute olemasolul tehtavad erandid:

- ✓ erandkorras seatakse hooldus hooldatavale, kui ülalpidamiskohustusega isikud ei suuda täita hooldusvajadusega isiku suhtes ülalpidamiskohustust.
- ✓ Erandkorras, kui hooldatav ei suuda teha eneseteenindusega seotud igapäevatoiminguid või neis osaleda, vajab ööpäevaringset hooldust ning ülalpidamiskohustusega isiku rahalisel vahendil ei võimalda hooldust muul moel korraldada.

Hooldajaks ei määrata

- ✓ isikut, kes on statsionaarses vormis õppeasutuses õppiv õpilane või üliõpilane (va arvatud, kui õppeasutus asub õigusakti väljastanud KOV-is).
- ✓ isikut, kes töötab, õpib päevases õppevormis, on registreeritud töötuna, kasutab lapsehoolduspuhkust.

Andmed on võetud www.riigiteataja.ee 23.08.2013 seisuga.

Täisealise puudega isiku hooldamise eest makstakse hooldajale toetust:

	Raske puudega isiku hooldajale	Sügava puudega isiku hooldajale
Viljandi	15,34	25,57
Saue	27	40
Pärnu	30	50

Puudega lapse hooldamise eest makstakse hooldajale toetust:

	3-16-aastase keskmise, raske või sügava puudega lapse hooldajale	16-18-aastase raske puudega lapse hooldajale	16-18-aastase sügava puudega lapse hooldajale
Viljandi	19, 18	15,34	25,57
Saue	19,17	15,34	25,56
Pärnu	75	60	100

Tartus täisealise puudega inimese hooldajale

- 1) raskelt häiritud toimetulek igapäevastes majapidamistoimingutes - 60% hooldajatoetuse määrast ehk **23,40€**;
- 2) raskelt häiritud toimetulek igapäevastes majapidamistoimingutes ja eneseteeninduses - 100% hooldajatoetuse määrast ehk **39€**;
- 3) suutmatus osaleda igapäevastes majapidamistoimingutes ja eneseteeninduses või neid teostada 170% hooldajatoetuse määrast ehk **66,30€**
- 4) eestkostetava järelevalve ja juhendamise vajadus igapäevastes majapidamistoimingutes ja eneseteeninduses - 100% hooldajatoetuse määrast ehk **39€**

Tartus puudega lapse hooldajale

1) osalise hooldusvajaduse korral makstakse hooldajatoetust 75% hooldajatoetuse määrast ehk **60** eurot;

2) pideva hooldusvajaduse korral makstakse hooldajatoetust 100% hooldajatoetuse määrast ehk **80** eurot."

Andmed on võetud omavalitsuste kodulehtedelt 23.08.2013 seisuga.

Teenused Viljandi linnas

- Puuetega inimest teenindava sõiduki parkimiskaart
- Päevakeskusest soe söök ja/või koduhooldaja (sh ajutise terviserikkega töötav üksik inimene) jm teenused.
- Kombineeritud koduhooldus – söök, hooldaja päevakeskusest, omastehooldaja, FIE-d
- Invatransport (päevakeskuse invabuss, teenuse ost)
- Juhtumi- ja vajaduspõhiselt teenuste ostmine (hooldekodud)

NB! Omastehoolduse tugigrupp VOH tegevuse toetamine

Teenuseid pakkuvad asutused Viljandis

- **SA Perekodu** - erinevaid hoolekande, haridus ja rehabilitatsiooniteenuseid Viljandimaalt pärit lastele ja lastega peredele
- **Jaagu Lasteaed-Põhikool** – raske ja sügava intellekti- ja liitpuudega lastele õpetust jagav asutus
- **Hooldekodud**

SA Viljandi Haigla

- ambulatoorse ravi ja diagnostika kliinik;
- kirurgiakliinik;
- psühhiaatriakliinik;
- sisekliinik;
- õendus-hoolduskeskus;
- sõltuvushaigete ravi – ja rehabilitatsioonikeskus.

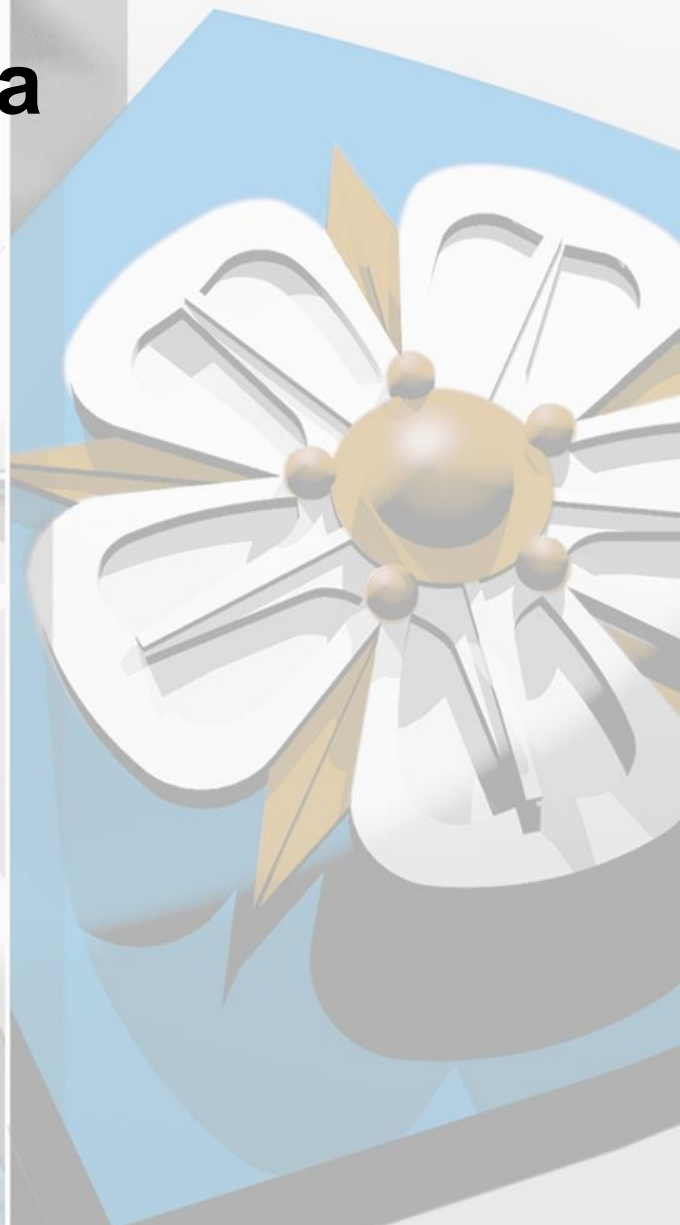

Sihtasutus Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskus

- hooldusravi
- koduõendus-hooldusteenust
- hooldus-põetusteenus
- hooldusteenus

SA Abja Haigla

- hooldusravi
- *koduõendus-hooldusteenus*
- *hooldusteenus*

Igapäevaelu toetamise teenus:

MTÜ Viljandimaa Singel – Vaimse Tervise
Päevakeskus

MTÜ Vinger – Vaimupuudega Noorte
Päevakeskus

Toetatud elamise teenus

MTÜ Singel Kodu

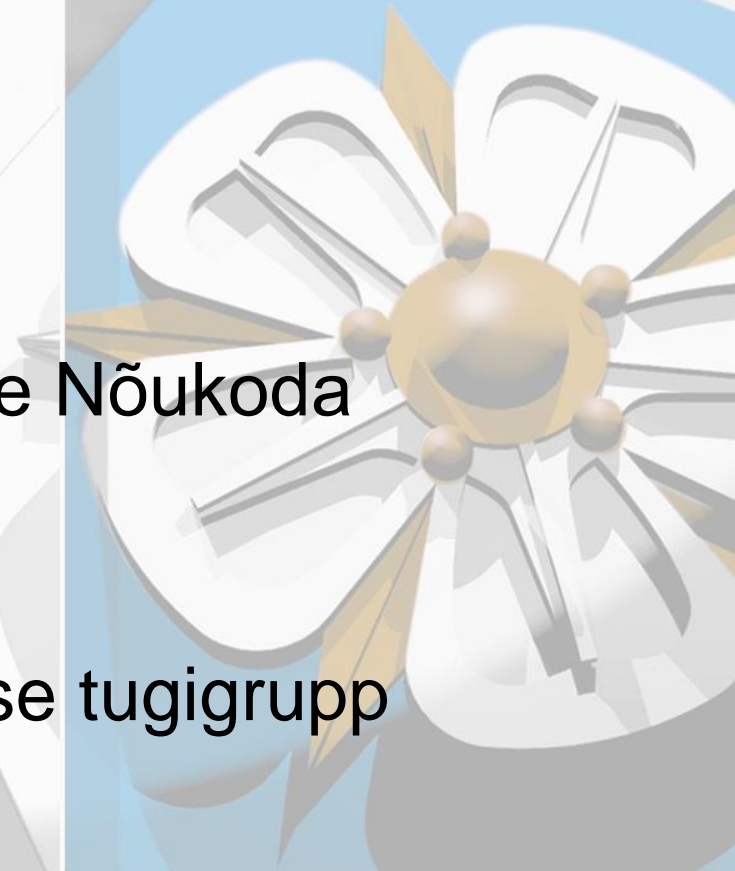
Töötamise toetatud teenus

MTÜ Töötoad

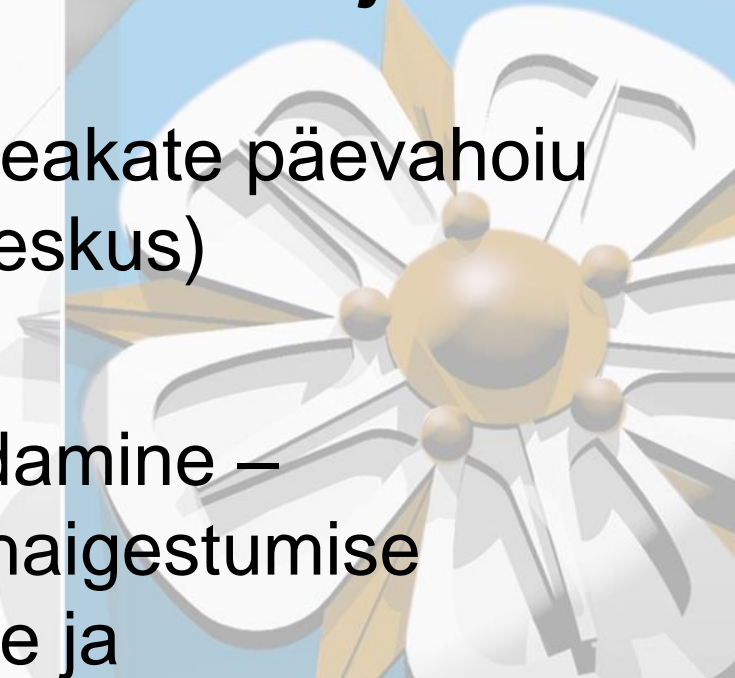
Puuetega inimeste hooldamisel on toeks veel

- Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda (23 liikmesorganisatsiooni)
- VOH – Viljandi omastehoolduse tugigrupp

Tulevikus lahendamist vajav

- puuetega täisealiste noorte ja eakate päevahoitu teenuse pakkumine (sotsiaalkeskus)
- Abihooldajate võrgustik
- päevakeskuse teenuste täiendamine – asendushooldus (nt hooldaja haigestumise korral, perekondlike sündmuste ja esmavajaduste puhul – arsti juurde, juuksurisse metsa minekuks jne), puhkepäevade andmine jne.

Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut ja Helsinki Arcada kõrgkooli projekti „Omastehooldajate ja hooldatavate toetamine Eestis ja Soomes” raames läbiviidud uurimus

Omastehooldajate soovid abi ja toetuse järele, mis aitaks neil hooldaja rollis paremini hakkama saada:

- **informatsioon ja nõustamine** saadaoleva **abi ja toe** kohta;
- informatsioon eaka **haigustest**;
- **raha** hooldusvahendite soetamiseks;
- võimalus puhata hoolduskohustusest või **leida asendaja** (nt enda haiguse või ärasõidu puhuks).

Allikas: Ajakiri sotsiaaltöö 4/2012 „Omastehooldajate hoolduskoormus ja toimetulek“ Krista Tammsaar, Lauri Leppik, Taimi Tulva *Tallinna Ülikooli sotsiaaltöö instituut*

Soovitused sotsiaalministeeriumile ning omavalitsustele omastehoidajate tugiteenuste arendamiseks

Võimalik **tugipakett eakate eest hoolt kandvatele omastehoidajatele** võiks sisaldada järgmist:

- **Koolitus**
- **Informatsioon** eaka haiguse, selle ravi ja taastusravi võimaluste ning sotsiaalteenuste ja -toetuste kohta.
- **Teenused**, et abistada omastehoidajat tema igapäevases töös: asendushoidaja leidmine omastehoidaja lühema äraoleku ajaks, intervallhooldus, koduõendustugi ja hooldamist lihtsustavad hooldusvahendid.
- **Sotsiaalsed võrgustikud**, mis aitavad hooldajal end taastada ja teiste omastehoidajatega oma probleeme ja häid hoolduskogemusi jagada. Nii õpitakse tundma häid praktikaid, mida kogemusrühmad aitavad kinnistada.

Sügava puudega
95

Pensioniealisi
31

Tööealisi
64

Neid hooldavaid
tööealisi
hooldajaid ...

(mittetöötavaid;
töötavaid ja/või
töövõimetus-
pensioni saajaid).

Neid hooldavaid
pensioniealisi
hooldajaid ...

Neid hooldavaid
tööealisi hooldajaid
.....

(mittetöötavaid;
töötavaid ja/või
töövõimetus-
pensioni saajaid).

Neid hooldavaid
pensioniealisi
hooldajaid ...

Sügisel 2013 plaanitav uuring Viljandi omastehooldajate seas

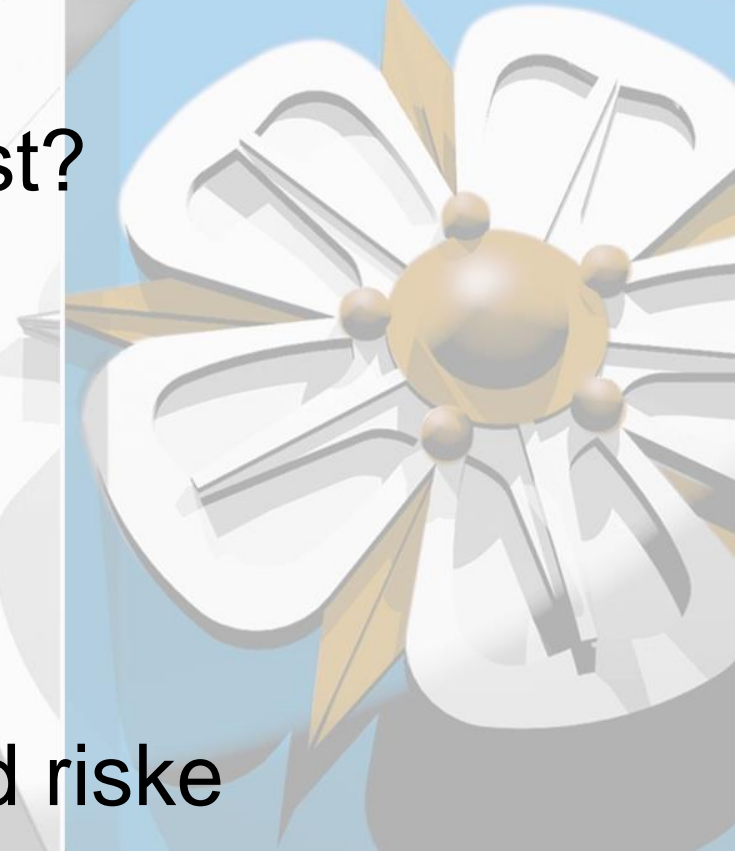
Eesmärk: uute teenuste väljatöötamiseks või olemasolevate arendamiseks vajaliku eelinformatsiooni kogumine ja analüüsimine.

- Keda hooldatakse?
- Kes hooldab (sugulane, tuttav jne)? Kas hooldab üksi või on hoolduskoormus jagatud?
- Kas on sugulaste seas olemas vajadusel asendaja?
- Kui suur on ajaliselt hoolduskoormus?
- Milliseid hooldustoiminguid tehakse?
- Millist abi, abivahendeid vajatakse?
- Milliseid teenuseid vajatakse ja kui suures mahus? (eaka või puudega inimese päevahoid päevakeskuses, ajutine järelevalve hoolelause kodus, ajutine hooldus hooldekodus, hooldusravi).
- Kui kaua on olnud tööealine hooldaja tööturult eemal?
- jne

Millised on riskid, kui

- tööealine hooldab tööealist?
- eakas hooldab eakat?
- tööealine hooldab eakat?
- eakas hooldab tööealist?

Mida saab KOV teha, et neid riske ennetada?

Omastehooldajate võrgustik?

Viljandi lossimägi

Tänan!

